

Хабенко Микола Євгенович

аспірант Глухівського НПУ ім. О.Довженка

Зінченко Володимир Павлович

кандидат педагогічних наук, доцент

кафедри педагогіки, психології, соціальної роботи та менеджменту

Глухівського НПУ ім. О.Довженка

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ.

Сучасні вимоги ринкової економіки націлюють професійну освіту на переорієнтацію з підготовки робітників-виконавців на підготовку підприємливих, ініціативних, самостійних та креативних суб'єктів господарювання.

Заклади професійної (професійно-технічної) освіти відіграють важливу роль у системі формування конкурентоспроможного підприємця. Серед першочергових задач педагога професійного навчання – формування в учнів позитивного ставлення та внутрішньої мотивації до підприємницької діяльності, системи знань, умінь, навичок та налаштувань, що сприятимуть успішній інтеграції молодого покоління в сучасне підприємницьке середовище.

Підприємницька компетентність, як інтегральна якість особистості, що проявляється в мотивованій здатності до творчого пошуку та реалізації нових ідей, дає змогу вирішувати різноманітні проблеми в повсякденному, професійному, соціальному житті [1, с. 17].

Теоретичному обґрунтуванню підвалини формування підприємницької компетентності в освітньому середовищі закладу вищої освіти присвячено роботу Р. Пріми і Т. Бортнюк [2].

Враховуючи соціальний запит на підготовку підприємливої молоді, педагог професійного навчання повинен отримати в педагогічному закладі

такий рівень власної підприємницької компетентності, що дасть йому можливість ефективно формувати конкурентоспроможну особистість учня.

Тому зупинимось на обґрунтуванні структурно-функціональної моделі формування підприємницької компетентності майбутніх педагогів професійного навчання у процесі професійної підготовки.

Необхідність розроблення моделі продиктована вимогами часу до підготовки педагога професійного навчання з достатнім рівнем підприємницької компетентності.

Підприємницька компетентність майбутнього педагога закладу професійної (професійно-технічної) освіти являє собою інтегративне особистісне утворення, засноване на знаннях, якостях та здатностях, необхідних для започаткування, організації та успішного провадження підприємницької діяльності і для формування спрямованості на підприємництво та готовності до його здійснення в учнів ЗП(ПТ)О. Зазначена компетентність інтегрує в собі такі компоненти: мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісний, особистісно-рефлексивний.

Структурно-функціональна модель формування підприємницької компетентності презентована цільовим, теоретико-методологічним, змістово-діяльнісним та діагностико-результативним блоками.

Досягнення мети щодо формування підприємницької компетентності у майбутніх педагогів професійного навчання передбачає формування: мотивації; комплексу підприємницьких знань, умінь, здатностей та особистісно-рефлексивних налаштувань. Визначені мета і завдання інтегруються в цільовий блок.

Теоретико-методологічну основу формування підприємницької компетентності у майбутніх педагогів професійного навчання складають методологічні підходи, педагогічні принципи та компоненти означеної компетентності.

Методологічні підходи: системний, аксіологічний, акмеологічний, особистісно-орієнтований, компетентнісний, діяльнісний, інтердисциплінарний.

Організація процесу формування підприємницької компетентності у майбутніх педагогів професійного навчання ґрунтується на низці загальнодидактичних та специфічних принципів: єдності освітньої, розвивальної та виховної функцій навчання; науковості; систематичності і послідовності; міцності знань; доступності; активності, свідомості та самостійності; наочності; зв'язку навчання з практикою; індивідуалізації; спрямованості процесу підготовки майбутніх педагогів професійного навчання на формування у них складових підприємницької компетентності; єдності та взаємозв'язку теоретичної, практичної і підприємницької підготовки.

Змістово-діяльнісний блок містить: етапи формування компетентності (мотиваційно-актуалізаційний, теоретичний, практичний, рефлексивно-оцінний), зміст (інтеграція дисциплін фахової підготовки, авторський курс «Основи підприємництва педагога професійного навчання», педагогічна практика); педагогічні технології (розвивального навчання, інтерактивного навчання, імітаційного, проектного навчання, інформаційно-комунікаційна).

Важливим складником моделі є педагогічні умови: 1) посилення позитивної мотивації студентів до оволодіння підприємницькою компетентністю; 2) інтеграція змісту навчальних дисциплін у напрямі оволодіння знаннями з основ підприємницької діяльності та методики формування означеної компетентності в учнів; 3) формування професійно значущих підприємницьких якостей та здатностей засобами інноваційних освітніх технологій; 4) упровадження в освітній процес курсу «Основи підприємницької діяльності педагога професійного навчання» для студентів спеціальності «Професійна освіта»; 5) виконання здобувачами завдань, спрямованих на формування у них підприємницької компетентності, під час педагогічної практики.

Діяльнісно-результативний блок презентують критерії, однойменні компонентам підприємницької компетентності (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісний, особистісно-рефлексивний), показники до кожного з критеріїв та рівні сформованості підприємницької компетентності у майбутніх педагогів професійного навчання (низький, середній, достатній, високий).

Висновки. Описана структурно-функціональна модель поєднує цільовий, теоретико-методологічний, змістово-діяльнісний та діагностико-результативний блоки, що мають власне наповнення та значення. Реалізація цієї моделі сприятиме оптимізації процесу формування підприємницької компетентності майбутніх педагогів професійного навчання.

Список використаної літератури

1. Білова Ю.А. Поняття та структура підприємницької компетентності майбутніх фахівців економічного профілю. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету*. 2013. Випуск 7 (50). С. 15 – 17.

2. Пріма Р., Бортнюк Т. (2021). Підприємницька компетентність сучасного вчителя нової української школи: теоретичні аспекти. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*, (49), С. 105-111. <http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/article/view/346>